

Hyvinvointikertomus 2017-2020

Pälkäneen kunta

Hyvinvointityö

- Terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 § mukaan kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.
- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvointityö

- Hyvinvointikertomus on hyvinvointijohtamisen työväline. Se toimii strategiатыön sekä vuotuisen kuntasuunnittelun ja seurannan välineenä.
- Hyvinvointityön tavoitteena on väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen ja kustannusten pienentäminen.
- Kunnan tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaistensa terveelliset valinnat.
- Ennalta ehkäisevät toimenpiteet ovat halvempia kuin korjaavat toimenpiteet.

Hyvinvointityö

- Poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä
 - Tehtäväalueiden edustajat tuovat hyvinvointityöryhmään oman tehtäväalueensa tietoa, mittareita, kokemuksia ja toimenpide-ehdotuksia
- Kehittämispäällikkö toimii hyvinvointikoordinaattorina
 - Kuntakohtaisen ja alueellisen hyvinvointitiedon kokoaminen hyvinvointityöryhmälle
- Hyvinvointityöryhmä valmistelee hyvinvointia koskevat asiat johtoryhmälle
- Sähköinen hyvinvointikertomus työkaluna

Hyvinvointityö

- Sote-uudistuksessa vastuu kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä jää kunnille -> käyttöön tuleva HYTE-kerroin on osa valtionosuusjärjestelmää ja kannuste kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Kuntaa palkitaan tuloksista, ei yksittäisistä toimenpiteistä.
- Kunnan on tärkeätä osallistua aktiivisesti valtakunnallisiin ja alueellisiin tiedonkeruisiin (TEAviisari, kouluterveyskysely). Niiden kautta tulevat huomioiduksi kunnan toimenpiteet asukkaiden terveyden edistämiseksi.

Hyvinvointityö

Tietolähteitä

- Sotkanet
- TEAviisari
- Tilastokeskus
- Hyvinvointikompassi
- Innokylä
- Terveystemme.fi
- Kouluterveyskysely
- Kunnan oma tiedonkeruu ja kokemustieto

Hyvinvointikertomus 2017-2020

- Haasteet ja kehittämistarpeet työn pohjana
 - > indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi:
 - talous ja elinvoima
 - lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
 - nuoret ja nuoret aikuiset
 - työkäiset
 - ikäihmiset
 - kaikki ikäryhmät
 - > painopisteet ja tavoitteet
 - > konkreettiset toimenpiteet, resurssit, vastuutahot, arviointi

Hyvinvointikertomus 2017-2020

Osa I Väestön hyvinvoinnin kehitys valtuustokaudella 2013 - 2016

1. Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
2. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
3. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Osa II Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2017 – 2020

4. Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
5. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja –suunnitelmat
6. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017-2020
7. Hyvinvointisuunnitelma

- Taulukko: Painopisteittäin tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, resurssit, arviointimittarit

Osa III

8. Suunnitelman laatijat
9. Suunnitelman hyväksyminen

Hyvinvointikertomus 2017-2020

- Vertailukunnat Kangasala, Orivesi, Hämeenkyrö, Parkano sekä Pirkanmaa
- Indikaattorit Pälkäneen kunnan hyvinvointikertomuksesta 2013-2016 ja Pirkanmaan alueellisesta hyvinvointikertomuksesta 2017-2020
- Kunnanvaltuusto hyväksynyt indikaattorit 15.6.2016

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Talous ja elinvoima

- Vähäisen syntyvyyden ja negatiivisen nettomuuton vuoksi väkiluku vähenee
- Väestö ikääntyy
- 0-14 –vuotiaita 15,7 %
- 15-64 –vuotiaita 57,2 %
- 65- -vuotiaita 27,1 %
- Huoltosuhteen heikkeneminen jatkuu
- Työttömyysaste 13,6 % (31.12.2016)
- Pitkäaikaistyöttömien ja yli 50-vuotiaiden työttömien osuus työttömistä työnhakijoista nousussa
- Nuorisotyöttömyys n. 8 %

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

- Laajoissa terveystarkastuksissa (odotusaika, lapsen 4 kk, 18 kk ja 4 v. tarkastukset) kartoitetaan koko perheen hyvinvointia
- Alle esiopetusikäisistä n. 66 % varhaiskasvatuspalveluiden piirissä
- Yli 3-vuotiaista n. 75 % varhaiskasvatuspalveluiden piirissä (ei sis. esiopetusikäisiä)
- Perhepäivähoidon osuus vähentynyt ja päiväkotihoidon osuus lisääntynyt
- Suurin osa varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevista lapsista ja perheistä voi hyvin
- Työttömyys, avioerot ja työelämän haasteet kuitenkin heijastuvat lasten hyvinvointiin
- Käyttäytymisen haasteet lisääntyneet

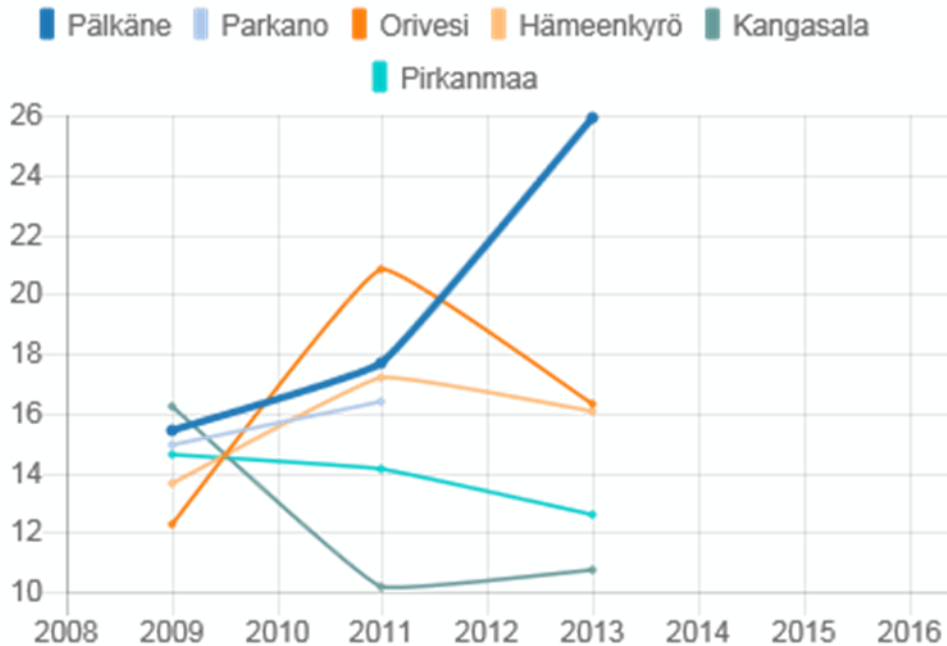
Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

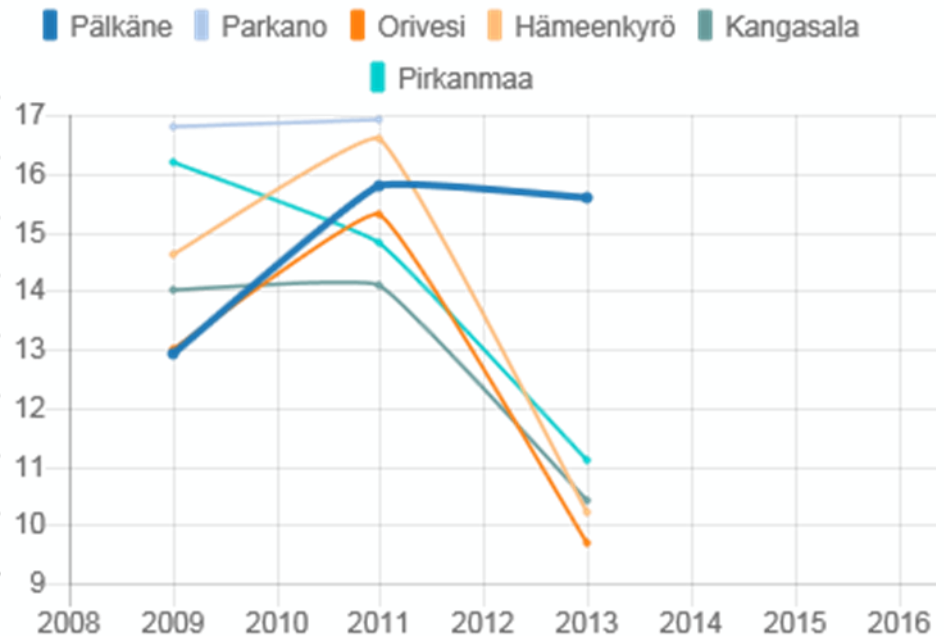
- Varhaisnuorista (8. ja 9. luokkalaiset) käytettävissä vuoden 2013 kouluterveyskyselyn tulokset
- Keväällä 2017 tehtävän kouluterveyskyselyn tulokset ovat käytettävissä syksyllä 2017
- Ensimmäistä kertaa kouluterveyskysely myös 4. ja 5. luokkalaisille ja heidän vanhemmilleen
- Pälkäneläiset varhaisnuoret voivat monella indikaattorilla mitattuna huonommin kuin ikätoverinsa vertailukunnissa

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

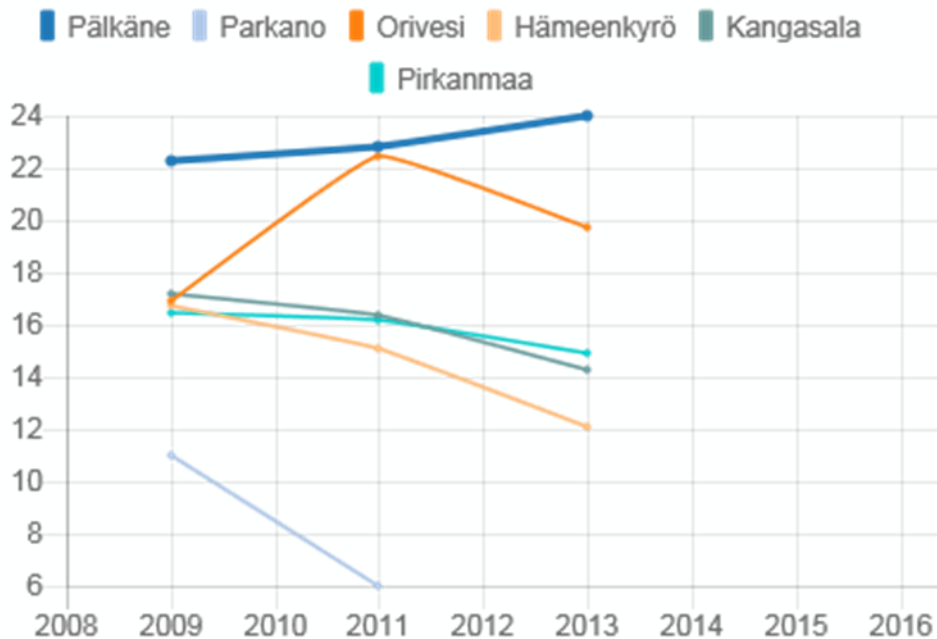

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

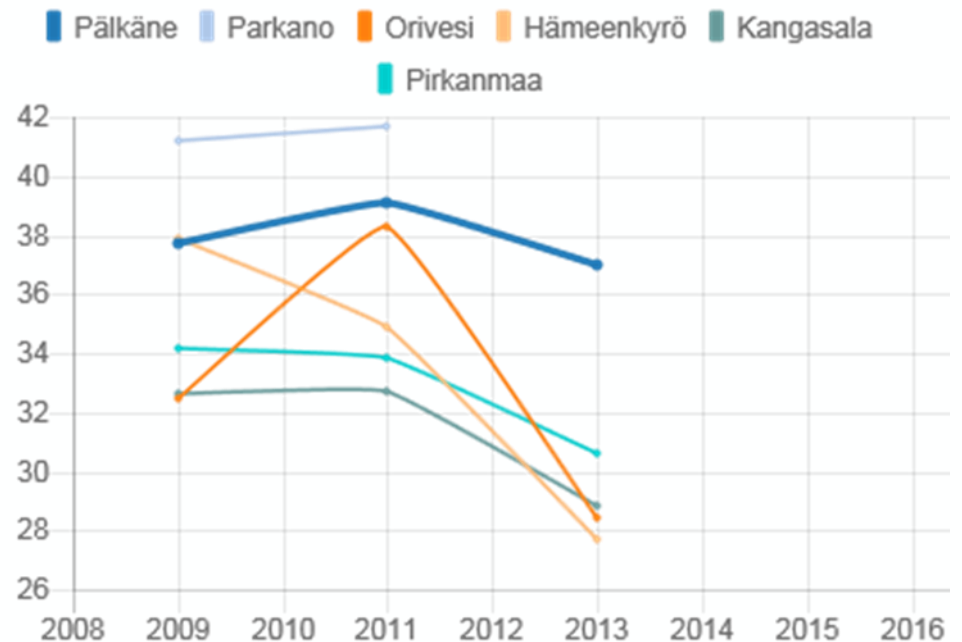

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

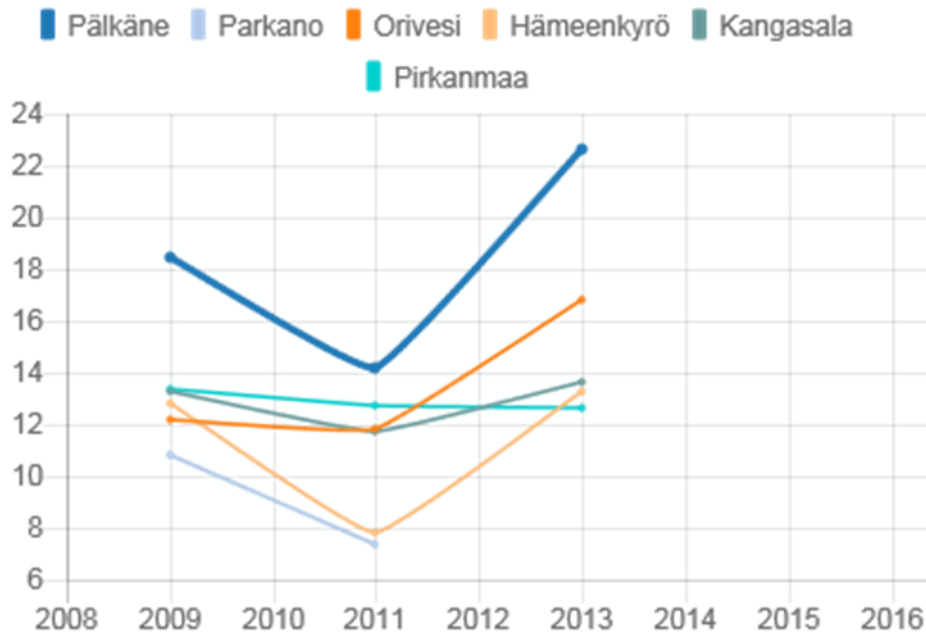

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

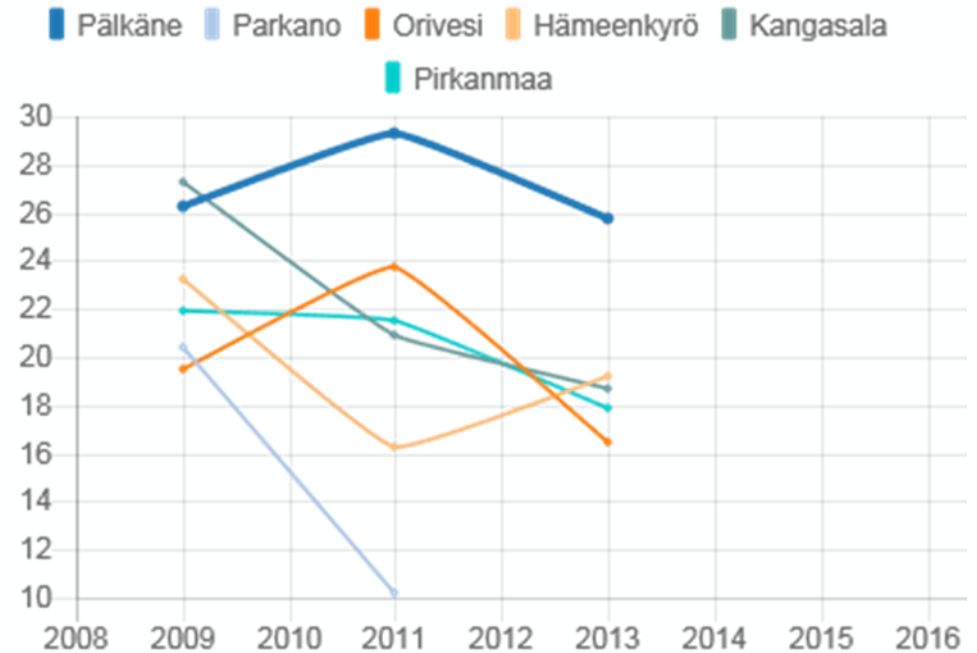

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Läheisen alkoholin käyttö aiheuttanut ongelmia, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Vanhemmuuden puutetta, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

- Move! –fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä otettu valtakunnallisesti käyttöön
- Mitataan oppilaan kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa, motorisia perustaitoja
- 5. luokkalaisille tehdyissä Move! –mittauksissa tulokset jäivät monella osa-alueella alle valtakunnallisen tason
- Kouluikäisten kohdalla varhainen puuttuminen ja terveellisten elämäntapojen (liikunta-aktiivisuus, terveellinen ravitsemus, päihteettömyys) edistäminen erittäin tärkeää!

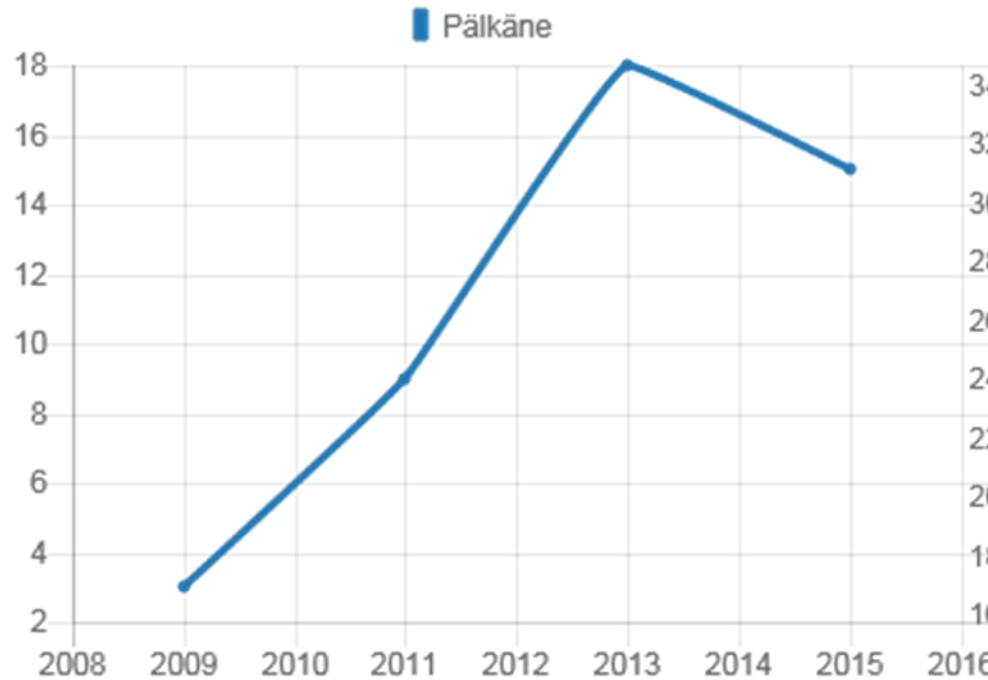
Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Nuoret ja nuoret aikuiset

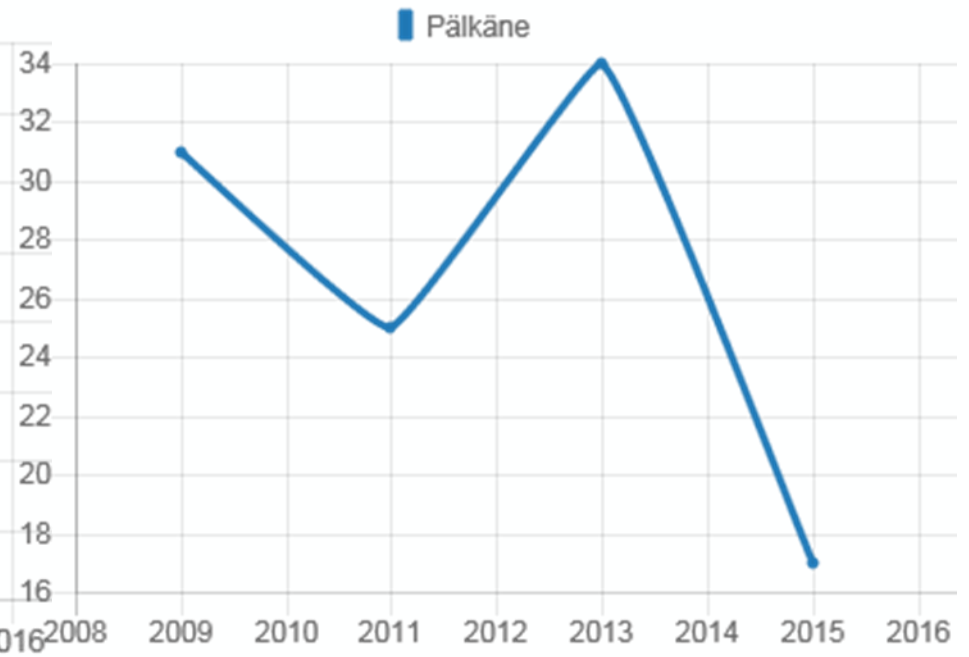
- Pälkäneen lukion osalta vuoden 2015 kouluterveyskyselyn tulokset ovat käytettävissä
- Etsivä nuorisotyö ja starttipaja lisänneet nuorisotyön resursseja
- Laittomia huumeita kokeilleiden määrä noussut
- Lukiolaisten hyvinvointi kehittynyt hyvään suuntaan usealla indikaattorilla mitattuna

Nuoret ja nuoret aikuiset

Tupakoi päivittäin, % 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

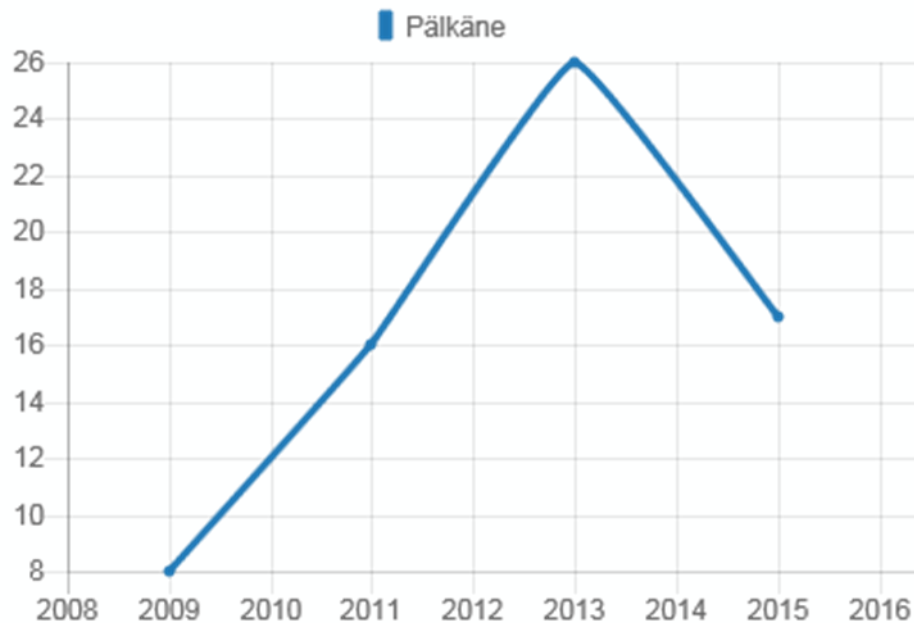

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

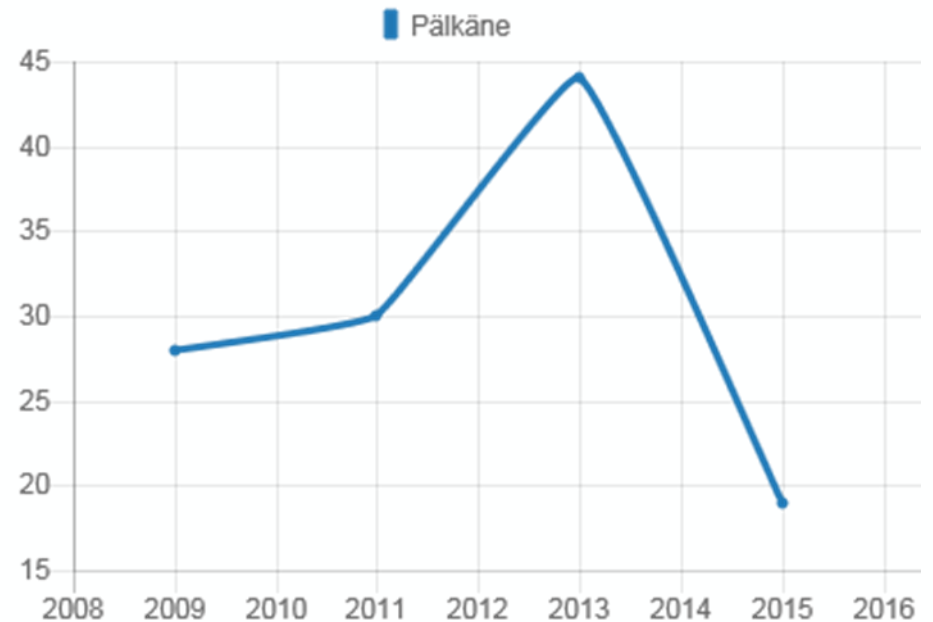

Nuoret ja nuoret aikuiset

Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1h viikossa, % 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Työikäiset

- Aktiivisella työllisyydenhoidolla puututtu erityisesti pitkäaikaistyöttömyyteen
- Aktivointiaste n. 43 %
- Yrityspalvelut: aloittavien ja toimivien yritysten neuvontapalvelut
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64 –vuotiaiden osuus laskenut
- Työkyvyttömyyseläkettä saaneita 25-64 –vuotiaita enemmän kuin Pirkanmaalla keskimäärin
- Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25-64 –vuotiaiden määrä korkea
- Erityisesti diabetestä sairastetaan paljon
- Terveysliikuntahankkeella pyritty motivoimaan 45-65 –vuotiaita liikkumaan ja tarjottu liikuntapalveluita

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Ikäihmiset

- Vanhuspalvelut 1.1.2014 alkaen Kangasalan kunnan järjestettävänä
- Tavoitteena, että ikäihmiset voivat asua toimintakykyisinä ja turvallisesti omassa kodissaan erilaisten palveluiden turvin mahdollisimman pitkään
- Diabetes, verenpainetauti ja muistisairaudet yleisimmät hyvinvointiin vaikuttavat sairaudet
- Astmaa sairastetaan enemmän kuin vertailukunnissa ja Pirkanmaalla

Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Kaikki ikäryhmät

- Sairastavuus hieman suurempaa kuin maan keskiarvo, mikä näkyy myös terveydenhuollon kustannuksissa
- Kuntalaisilta kerätty tietoa ja kehittämideoita useilla kyselyillä ja yleisötilaisuuksissa
 - Toiveissa mm. uusia ulkoilureittejä ja kevyen liikenteen väyliä, enemmän ohjattua liikuntaa, parempi teiden kunnossapito, yleisten alueiden viihtyisyys, katuvalaistus, tapahtumia myös kyliin
 - Huolenaiheina esim. heikentävä julkinen liikenne ja terveystalveluiden säilyminen
- Kokonaisuutena tarkasteltuna terveydenedistämisen aktiivisuus on TEAviisarin tulosten mukaan kohentunut
- Kulttuurilla, kirjastolla ja liikunnalla on merkittäviä vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin!

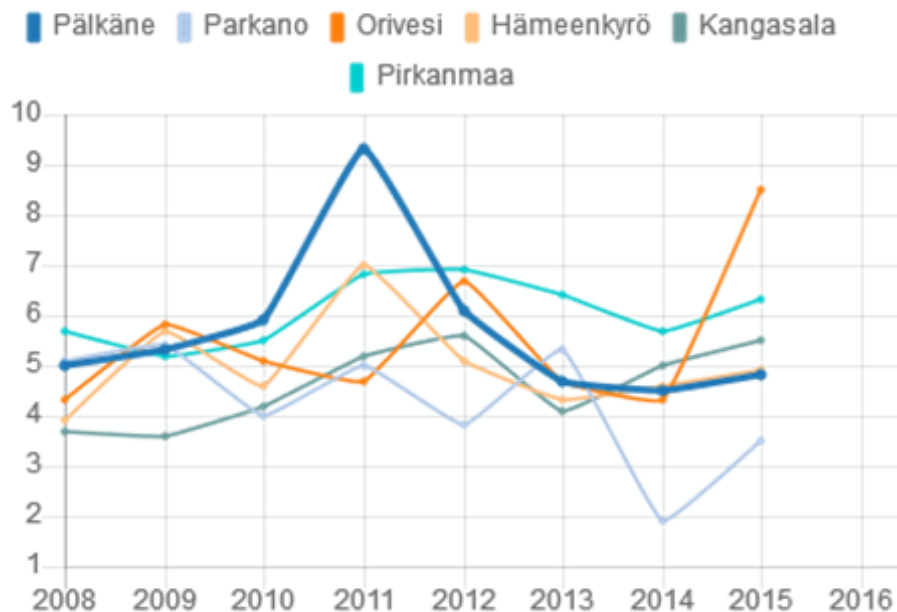
Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Turvallisuus

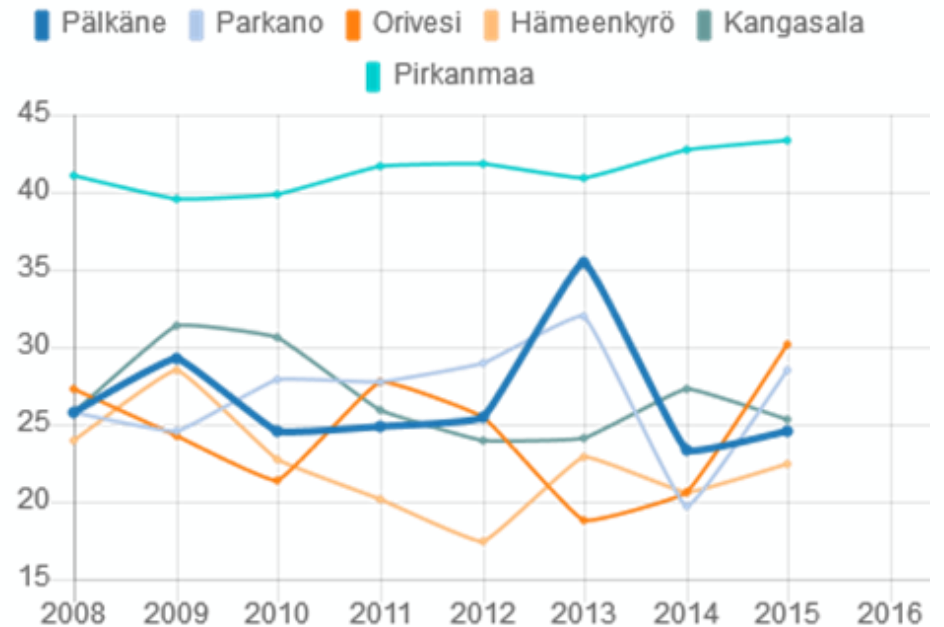
- Turvallisuussuunnittelun tavoitteena vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja sekä ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta
- Kyselyiden perusteella asuinympäristön turvallisuus koetaan erittäin hyväksi
- Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden määrät ovat nousseet
- Kuntaan perustettu liikenneturvallisuustyöryhmä
- Pirkanmaan ELY-keskus, Akaa, Valkeakoski, Urjala ja Pälkäne laativat yhdessä Etelä-Pirkanmaata koskevaa viisaan ja turvallisen liikkumisen suunnitelmaa

Turvallisuus

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

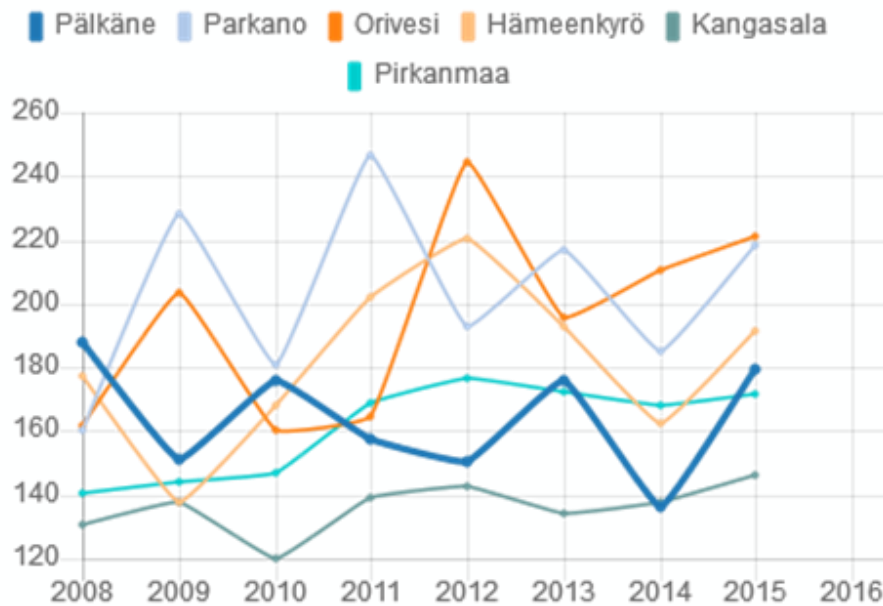

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

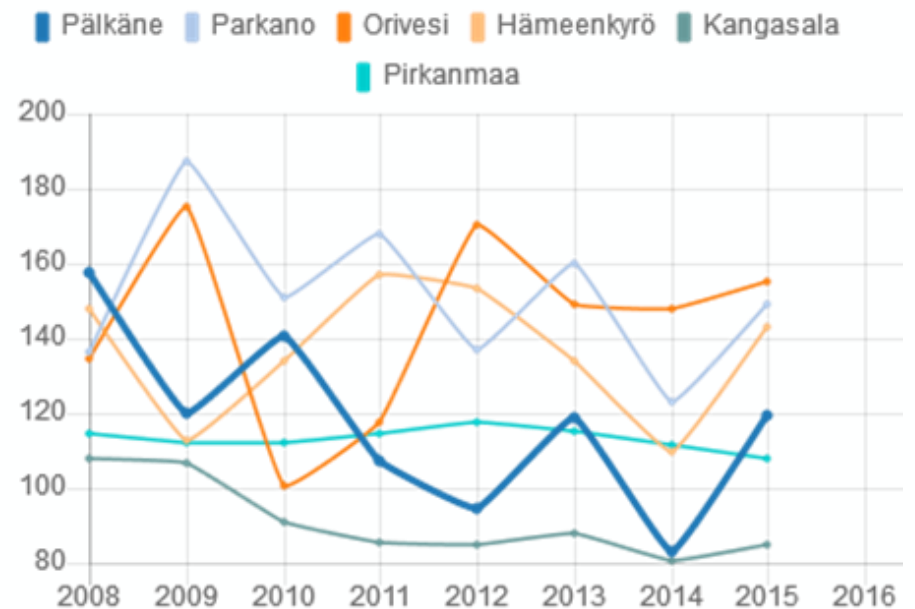

Turvallisuus

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta

Hyvinvointikertomuksen 2013-2016 tavoitteiden toteutumisen arviointi

Rakenteelliset ongelmat

Tavoite: Pitkäaikaistyöttömien ja yli 50-vuotiaiden työttömien määrän vähentäminen

- Tavoite ei toteutunut
- Lähtötaso 8/2014 pitkäaikaistyöttömiä 142 ja yli 50-vuotiaita 175. 12/2016 pitkäaikaistyöttömiä 166 ja yli 50-vuotiaita 197.
- Aktivointiaste kuitenkin noussut: 29,5 % v. 2014 ja 43,1 % v. 2016
- Parasta aikaa – Pälkäneen paja 08/2012
- Kuntouttava työtoiminta 10/2013
- Tekninen työpaja 6/2014
- Starttipaja 9/2015
- Etsivä nuorisotyö omana toimintana 9/2015
- Tuella työllistetyn työpanoksen siirtäminen 10/2015
- Kostiakeskus 10/2015
- Typ-toiminta 1/2016

Rakenteelliset ongelmat

Tavoite: Muuttovoittoinen kunta

- Tavoite ei toteutunut
- Nettomuutto negatiivinen
- Suurin syy väkiluvun laskuun syntyvyyttä suurempi kuolleisuus
- Elinvoimastrategia hyväksytty helmikuussa 2016
- Markkinointia tehostettu ja näkyvyyteen panostettu
- Tonttitarjonta runsasta

Nuorten hyvinvointi

Tavoite: Nuorten hyvinvoinnin parantaminen

- Arviointi mahdollista vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tulosten perusteella
- Etsivä nuorisotyöntekijä ja starttipajaohjaaja aloittaneet syksyllä 2015 AVIn avustuksen turvin
 - Etsivän nuorisotyön kohderyhmä alle 29-vuotiaat koulutuksen ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat
 - Starttipaja keskittyy elämänhallinnan kysymyksiin
 - Rahoitus vuodeksi kerrallaan
- Yhteistyö, moniammatilliset työryhmät, joissa nuorten asioita käsitellään
- Nuorisotyö (yksilöllinen ohjaus, pienryhmätoiminta, vapaa-ajantoiminta, nuorten vaikutusmahdollisuudet)

Nuorten hyvinvointi

Tavoite: Nuorten osallisuus

- Nuorten suunnittelema Nuorten ääni –leimasin otettu käyttöön
- Nuorten ja päättäjien vuorovaikutus
- Nuorten vaikuttamiskanavaksi otettu käyttöön nuortenpalkane.fi –sivusto
- Lapsia ja nuoria osallistettu kunnan markkinointiin ja elinvoimastrategian laadintaan

Ikäihmisten hoito ja asuminen

Tavoite: Ikäihmisten hoito ja hoiva

	Valtakunnallinen tavoite 2017	Pälkäne 2016
75 vuotta täyttäneiden kuntalaisten osuus kunnan koko väestöstä		12,3 % (816)
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä	91 – 92	90,4 (738)
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	13 – 14	12,4 (14,7 % Kostiakoti)
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	6 – 7	3,0 (22)
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	6 - 7	6,4 (52)
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	2 - 3	3,2 (26)
Ympäri vuorokautinen hoito yhteensä	8 – 10	9,6 (78)

Ikäihmisten hoito ja hoiva

Tavoite: Senioritalon rakentaminen

- Sijaintipaikka selvillä
- Yhteistyökumppani selvittää toteuttamiskelpoisinta ratkaisua

Vaikutusten ennakkoarviointi päätöksenteossa

Tavoite: Vaikutusten ennakkoarviointimenettelyn käyttöönotto

- Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) ja yritysvaikutusten arviointi (YRVA) otettu käyttöön
- Vaikutusten arviointi päätösvalmistelussa tehdään, kun päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon, yrityksiin ja / tai talouteen
- Valmistelijat ja esittelijät koulutettu

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

- Lastensuojelulaki (417/2017) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
- Ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia

Visio:

TURVALLINEN LAPSUUS JA NUORUUS
- HYVÄLLÄ YHTEISTYÖLLÄ

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

Strategiset tavoitteet

- Vanhemmat vastaavat lasten ja nuorten kasvusta ja kehityksestä sekä heitä tuetaan kasvatustehtävässä
- Lapset ja nuoret osallistuvat, aikuiset kuuntelevat heitä ja ottavat heidän mielipiteensä huomioon
- Lasten ja nuorten kasvuympäristö on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen
- Toimintamme on oikea-aikaista, ennaltaehkäisevää yhteistyötä ja varhaista tukemista
- Lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia edistävä ja korjaava toiminta on riittävää ja laadukasta

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet 2017-2020

1. Hyvinvointia edistävä ympäristö ja kuntalaisten tukeminen omaehtoisessa terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimisessa
2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
3. Osallisuuden lisääminen ja aktiivisen arjen rakentaminen yhdessä

Painopiste 1: Hyvinvointia edistävä ympäristö ja kuntalaisten tukeminen omaehtoisessa terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimisessa

Tavoitteet

- Taataan hyvät puitteet liikunnan harrastamiselle ja arkiliikunnalle
- Edistetään terveellisiä elintapoja
- Tuetaan ikäihmisten ja muiden tuen tarpeessa olevien toimintakykyä
- Panostetaan ulkoiseen viihtyisyyteen ja siisteyteen
- Edistetään turvallisuutta

Painopiste 2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Tavoitteet

- Osallisuuden vahvistaminen
- Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen lasten ja nuorten kasvuympäristöissä
- Varmistetaan toimivat palvelut
- Harrastusten tukeminen ja ohjaaminen

Painopiste 3. Osallisuuden lisääminen ja aktiivisen arjen rakentaminen yhdessä

Tavoitteet

- Edistetään yhteistyötä paikallisten yhteisöjen ja kuntalaisten kanssa
- Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantaminen
- Työllisyyden ja osallisuuden lisääminen

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

Ote taulukosta

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit / indikaattorit
Taataan hyvät puitteet liikunnan harrastamiselle ja arkiliikunnalle	Kevyen liikenteen väylien ja ulkoilureittien hyvä kunnossapito. Toteutetaan uusia ulkoilureittejä. Panostetaan myös reittien opastukseen. - Tekninen osasto, vapaa-aikapalvelut	Tekninen osasto, liikuntapalvelut. Hyödynnetään hankerahoituksia.	Kuntalaispalautte, uusien reittien ja opastuksen toteutuminen, TEAvisari-tiedonkeruu: Liikunta / voimavarat
	Parannetaan kevyen liikenteen väylien esteettömyyttä esim. madaltamalla reunakiveyksiä. - Tekninen osasto	Tekninen osasto, ELY	Toteutuneet parannukset
	Toteutetaan uusia lähiliikuntapaikkoja. - Vapaa-aikapalvelut	Liikuntapalvelut, tekninen osasto	Uudet lähiliikuntapaikat, TEAvisari-tiedonkeruu: Liikunta / voimavarat
	Kehitetään liikuntavälineiden lainaustoimintaa. - Vapaa-aikapalvelut	Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori	Toimintamalli syntynyt, lainausmäärät
	Kehitetään höntsyliikunnan mahdollisuuksia. - Vapaa-aikapalvelut	Liikuntapalvelut, nuorisotyö, hyvinvointikoordinaattori	Käyttövuorot, osallistujamäärät

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020

Seuranta ja arviointi

- Tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan tarkentaa vuosittaisissa raporteissa, mikäli hyvinvointikertomuksen vuosittaiseen raportointiin liittyvän arvioinnin perusteella tarvetta näyttää olevan ja / tai mikäli indikaattoritiedoissa tapahtuu merkittäviä muutoksia aiempaan (esim. kouluterveyskyselyn tulokset 2017)
- Pitäisi olla käytettävissä parempia ja ajantasaisempia hyvinvoinnin mittareita, jotta kunnat saavat toiminnastaan oikeanlaista kuvaa!

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen portaavat kunnan toiminnassa

Kuinka korkealle kuntasi on kivunnut?

Aktiivinen, jatkuva toiminnan **kehittäminen**

Toiminta on **systemaattista** ja pitkäjänteisen tavoitteellista

Vastuutahot on nimetty ja resursoitu

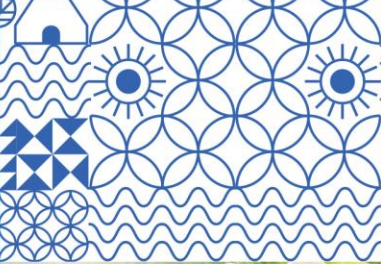
On meillä **tavoitteita** ja toimenpiteitä on osoitettu eri toimijoille

Kyllä me **seuraamme**, kun on pakko

Tiedetään, mutta ei tehdä, koska sitä ei voi osoittaa vaikuttavaksi ja korjaavan työn tarve on niin suurta

Mikä HYTE? Ei me osteta mitään, SOTEhan sen hoitaa....

Pälkäneen kunta
hyvinvointikoordinaattori
Mia Sorri
p. 050 592 7376
etunimi.sukunimi@palkane.fi

